

ME'ERGEZŐ BETAKARÍTÁS

Az "örök peszticidek" növekvő mértékű jelenléte az európai gyümölcsökben és zöldségekben

Háttér:

A Mérgező betakarítás - Az "örök peszticidek" növekvő mértékű jelenléte az európai gyümölcsökben és zöldségekben

c. tanulmány magyar fejezete

Magyarország: PFAS szermaradványok a gyümölcsökben és zöldségekben

2011-2021: : A PFAS-szennyezettség alakulása a magyarországi gyümölcsökben és zöldségekben.

Magyarországon 2011 és 2021 között összesen 17 397 gyümölcs- és zöldségminta felelt meg a vizsgálat kiválasztási kritériumainak. Ebben az időszakban a 8801 gyümölcsminta 12,7%-a tartalmazott legalább egy PFAS-pesticid szermaradványt. Egyetlen gyümölcsmintában legfeljebb három PFAS-vegyületet mutattak ki, míg összességében 19 különböző PFAS-pesticidet mutattak ki az összes mintában. A zöldségmintákban a PFAS-szennyezettség aránya alacsonyabb volt, a 8596 zöldségminta 7,5%-a tartalmazott legalább egy PFAS-pesticid szermaradványt. Egyetlen zöldségmintában a PFAS-vegyületek maximális száma három volt, míg az összes mintában 16 különböző PFAS-pesticidet mutattak ki. A gyümölcsöket és a zöldségeket egyaránt figyelembe véve együttesen, 22 különböző PFAS-pesticidet mutattak ki az összes mintában.

21. táblázat. A 2011-2021 közötti időszakra vonatkozó magyarországi trendelemzésbe bevont minták termékkategóriánként.

Termék kategória	Minták száma	PFAS-t tartalmazó minták száma	PFAS-t tartalmazó minták (%)	Mintánként a maximális PFAS-vegyületek száma	Összesen detektált PFAS-vegyületek száma
Gyümölcs	8801	1122	12,7	3	19
Zöldség	8596	645	7,5	3	16
Összesen	17 397	1767	10,2	3	22

A gyümölcsök PFAS-szennyezettsége 2011 és 2021 között

A PFAS-pesticid maradványaival szennyezett gyümölcsminták aránya a 2011. évi 3,0%-ról 2021-re 8,9%-ra emelkedett. A trendvonal szerint, amely átlagolja a különböző évek ingadozásait, a PFAS-pesticidet tartalmazó gyümölcsminták aránya jelentős, 182%-os növekedést jelent a 10 éves időszak alatt.

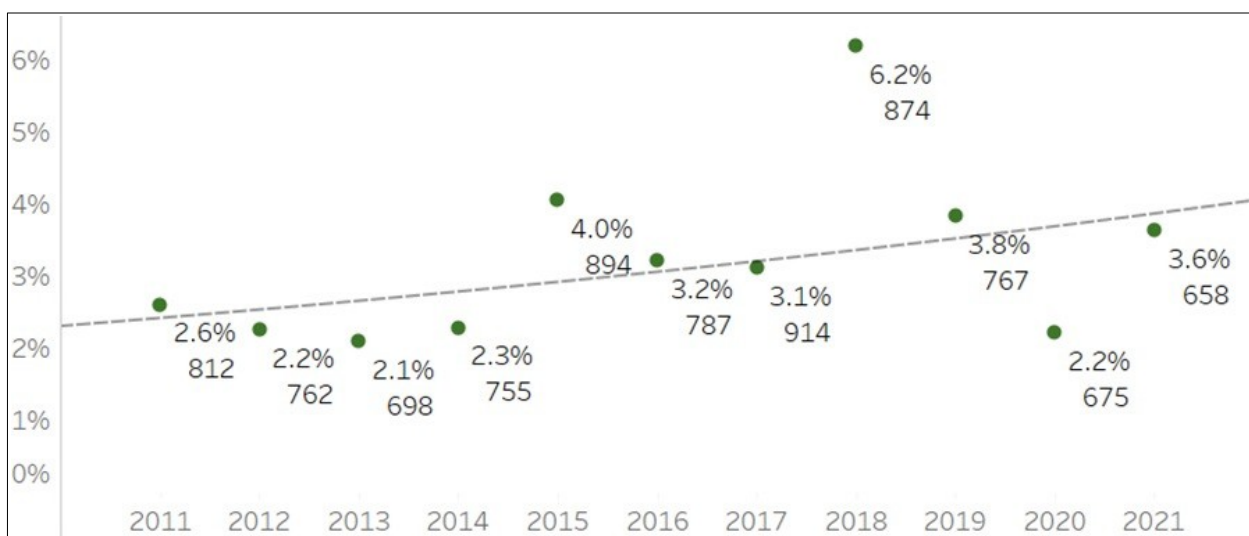
43. ábra. A Magyarországon a 2011-2021 közötti időszakban vett népszerű gyümölcsök átlagos PFAS-szennyezettsége.

A zöldségek PFAS-szennyezettsége 2011 és 2021 között.

A Magyarországon mintavételezett zöldségekben a PFAS-vegyületek jelenlétének növekedése a trendvonal szerint és a többi vizsgált uniós tagállaméval összehasonlítva meglehetősen stabil maradt. Mindazonáltal a PFAS-pesticidok szermaradványaival szennyezett zöldségminták aránya a 2011. évi 2,6%-ról 2021-re 3,6%-ra emelkedett. A trendvonal szerint, amely átlagolja a különböző évek ingadozásait, a PFAS-pesticidokat tartalmazó zöldségminták aránya a 10 éves időszak alatt 63%-os növekedést jelent.

44. ábra. A Magyarországon mintavételezett népszerű zöldségfélék átlagos PFAS-szennyezettsége a 2011-2021 közötti időszakban.

2021: A magyarországi gyümölcsök és zöldségek PFAS-szennyezettségének áttekintése

A következő szakaszok azokat a gyümölcsöket és zöldségeket emelik ki, amelyekben 2021-ben a leggyakrabban mutatták ki PFAS-pestticidek maradványait. A grafikonokon csak azok a termékek és országok szerepelnek, amelyekből legalább 10 alkalommal vettek mintát.

A gyümölcsök PFAS-szennyezettsége 2021-ben

Magyar gyümölcsök

2021-ben az összes gyümölcsminta 22%-ában mutatták ki PFAS-pestticidek szermaradványait.

Az őszibarack, a cseresznye és az eper szerepelt a leggyakrabban szennyezett magyar gyümölcsök között:

- Az őszibarackminták 47%-a tartalmazott legalább egy PFAS-pestticid szermaradványt. Összesen háromféle PFAS-pestticidet mutattak ki az összes mintában, egyes minták akár három különböző PFAS-pestticid szermaradványát is tartalmazhatták.
- A cseresznyeminták 43%-a tartalmazott legalább egy PFAS-pestticid szermaradványt. Összesen háromféle PFAS-pestticidet mutattak ki az összes mintában, míg egyetlen mintában sem mutattak ki egynél több PFAS-pestticidet.
- A szamócaminták 26%-a tartalmazott legalább egy PFAS-pestticid szermaradványt. Az összes mintában összesen négyféle PFAS-pestticidet mutattak ki, egyes mintákban pedig akár négy különböző PFAS-pestticid szermaradványát is kimutatták.

Összességében az eper mintákban volt a legtöbbféle PFAS-pestticid, amelyet egyetlen mintában kimutattak (4). Az összes mintában kimutatott különböző PFAS-pestticidek tekintetében az almamintákban volt a legtöbb-féle PFAS-pestticid (5).

45. ábra. A Magyarországon termesztett, leginkább szennyezett gyümölcsök 2021-ben.

No.	Termék	Minta	Átl. PFAS	Max.		
1.	Őszibarack	30	0,50	3	2	47% (14)
2.	Cseresznye	14	0,43	2	1	43% (6)
3.	Eper	19	1,63	4	4	26% (5)
4.	Szilva	23	0,26	1	1	26% (6)
5.	Alma	130	0,27	5	3	23% (30)
6.	Sárgabarack	23	0,13	2	1	13% (3)
7.	Szőlő	21	0,14	3	2	10% (2)
8.	Körte	37	0,11	3	3	8% (3)
9.	Dinnye	12	0,00	0	0	0% (0)
Össz.						22% (69)

Minta: A minták száma **Átl.:** Az egyes mintákban talált PFAS-vegyületek átlagos száma

PFAS: Ennyiféle PFAS-vegyületet találtak az összes mintában

Max.: Maximum ennyiféle PFAS-vegyületet találtak egy mintában

Importált gyümölcsök

2021-ben az összes gyümölcsminta 12%-ában mutatták ki PFAS-pesticidok szermaradványait.

A Magyarországra importált gyümölcsök közül a sárgabarack, a szamóca és a csemegeszőlő állt a leggyakrabban szennyezett gyümölcsök között:

- A sárgabarackminták 44%-a tartalmazott legalább egy PFAS-pesticid szermaradványát. Összesen háromféle PFAS-pesticidet mutattak ki az összes mintában, míg egyetlen mintában sem mutattak ki egynél több PFAS-pesticidet.
- A szamócaminták 40%-a tartalmazott legalább egy PFAS-pesticid szermaradványát. Az összes mintában összesen háromféle PFAS-pesticidet mutattak ki, egyes mintákban pedig akár három különböző PFAS-pesticid szermaradványát is kimutatták.
- A csemegeszőlőminták 30%-a tartalmazott legalább egy PFAS-pesticid szermaradványt. Az összes mintában összesen háromféle PFAS-pesticidet mutattak ki, egyes mintákban két különböző PFAS-pesticid szermaradványát is kimutatták.

Összességében a szamócamintákban mutatták ki a legtöbbféle PFAS-pesticidet egyetlen mintában (3). Az összes mintában kimutatott különböző PFAS-pesticidok tekintetében a sárgabarack-, eper- és almamintákban volt a legtöbb-féle PFAS-pesticid (3).

46. ábra. A 2021-ben Magyarországra behozott, leginkább szennyezett gyümölcsök.

No.	Termék	Minta	Átl. PFAS	Max.		
1.	Sárgabarack	16	0,44	3	1	44% (7)
2.	Eper	10	0,80	3	3	40% (4)
3.	Szőlő	46	0,33	3	2	30% (14)
4.	Őszibarack	46	0,20	2	2	17% (8)
5.	Alma	36	0,17	3	1	17% (6)
6.	Banán	24	0	0	0	0% (0)
7.	Gránátalma	11	0	0	0	0% (0)
8.	Kiwi	12	0	0	0	0% (0)
9.	Citrom	45	0	0	0	0% (0)
Össz.						12% (39)

Minta: A minták száma **Átl.:** Az egyes mintákban talált PFAS-vegyületek átlagos száma

PFAS: Ennyiféle PFAS-vegyületet találtak az összes mintában

Max.: Maximum ennyiféle PFAS-vegyületet találtak egy mintában

A zöldségek PFAS-szennyezettsége 2021-ben

Magyar zöldségek

2021-ben az összes zöldségminta 10%-ában mutatták ki PFAS-pesticid maradványait.

Az uborka, a saláta és a paprika állt a leggyakrabban szennyezett magyar zöldségfélék között:

- Az uborkaminták 24%-a tartalmazott legalább egy PFAS-pesticid szermaradványát. Összesen háromféle PFAS-pesticidet mutattak ki az összes mintában, egyes mintákban pedig két különböző PFAS-pesticid szermaradványát is kimutatták.
- A salátaminták 17%-a tartalmazott legalább egy PFAS-pesticid szermaradványt. Az összes mintában összesen négyféle PFAS-pesticidet mutattak ki, egyes minták akár három különböző PFAS-pesticid szermaradványát is tartalmazhatták.
- A paprikaminták 11%-a tartalmazott legalább egy PFAS-pesticid szermaradványt. Összesen háromféle PFAS-pesticidet mutattak ki az összes mintában, egyes minták akár két különböző PFAS-pesticidet is tartalmaztak.

Összességében a salátaminták szennyezték a legtöbb különböző PFAS-pesticidet, amelyet egyetlen mintában kimutattak (3). Az összes mintában kimutatott különböző PFAS-pesticid tekintetében is a salátamintákban volt a legtöbb-féle PFAS-pesticid (4).

47. ábra. A Magyarországon termesztett, 2021-ben leginkább szennyezett zöldségek.

No.	Termék	Minta	Átl. PFAS	Max.		
1.	Uborka	80	0,25	3	2	24% (19)
2.	Saláta	66	0,24	4	3	17% (11)
3.	Paprika	85	0,14	3	2	11% (9)
4.	Petrezselyem	17	0,06	1	1	6% (1)
5.	Sárgarépa	26	0,04	1	1	4% (1)
6.	Spárga	13	0	0	0	0% (0)
7.	Cukkini	11	0	0	0	0% (0)
8.	Káposzta	19	0	0	0	0% (0)
9.	Karalábé	16	0	0	0	0% (0)
10.	Burgonya	59	0	0	0	0% (0)
Össz.						10% (41)

Minta: A minták száma **Átl.:** Az egyes mintákban talált PFAS-vegyületek átlagos száma

PFAS: Ennyiféle PFAS-vegyületet találtak az összes mintában

Max.: Maximum ennyiféle PFAS-vegyületet találtak egy mintában

Importált zöldségek

2021-ben az összes zöldségminta 17%-ában mutatták ki PFAS-pestticidek szermaradványait.

Az uborka, a paprika és a burgonya állt a Magyarországra importált leggyakrabban szennyezett zöldségfélék között:

- Az uborkaminták 41%-a tartalmazott legalább egy PFAS-pestticid szermaradványát. Összesen háromféle PFAS-pestticidet mutattak ki az összes mintában, egyes mintákban pedig két különböző PFAS-pestticid szermaradványát is kimutatták.
- A paprikaminták 32%-a tartalmazott legalább egy PFAS-pestticid szermaradványt. Az összes mintában összesen hétféle PFAS-pestticidet mutattak ki, egyes mintákban két különböző PFAS-pestticid szermaradványát is kimutatták.
- A burgonyaminták 7%-a egyetlen PFAS-pestticid szermaradványát tartalmazta, amelyet az összes szennyezett mintában kimutattak.

Összességében a paprikamintákban volt a legtöbb-féle PFAS-pestticid kimutatható (7).

48. ábra. A 2021-ben Magyarországra importált, leginkább szennyezett zöldségek.

No.	Termék	Db.	Átl. PFAS	Max.		
1.	Uborka	39	0,44	3	2	41% (16)
2.	Paprika	47	0,36	7	2	32% (15)
3.	Burgonya	14	0,07	1	1	7% (1)
4.	Brokkoli	30	0	0	0	0% (0)
5.	Karfiol	11	0	0	0	0% (0)
6.	Saláta	19	0	0	0	0% (0)
7.	Retek	10	0	0	0	0% (0)
8.	Édesburgonya	13	0	0	0	0% (0)
Össz.						17% (32)

Db.: A minták száma **Átl.:** Az egyes mintákban talált PFAS-vegyületek átlagos száma

PFAS: Ennyiféle PFAS-vegyületet találtak az összes mintában

Max.: Maximum ennyiféle PFAS-vegyületet találtak egy mintában

A szennyezett gyümölcsök és zöldségek származási országai

2021-ben az importált gyümölcsök és zöldségek származási országai közül a Peruból, Marokkóból és Dél-Afrikából behozott termékek tartalmazták a legtöbb PFAS-t:

- A perui minták 30%-a tartalmazott legalább egy PFAS-pesticid szermaradványát. Összesen kétféle PFAS-pesticidet mutattak ki az összes mintában, egyes egyedi mintákban pedig két különböző PFAS-pesticid szermaradványát is kimutatták.
- A marokkói minták 28%-a tartalmazott legalább egy PFAS-pesticid szermaradványt. Összesen négyféle PFAS-pesticidet mutattak ki az összes mintában, egyes mintákban két különböző PFAS-pesticid szermaradványát is kimutatták.
- A dél-afrikai minták 24%-a egyetlen PFAS-pesticid szermaradványát tartalmazta, amelyet az összes szennyezett mintában kimutattak.

Összességében a PFAS-pesticidek szermaradványait az összes minta 15%-ában mutatták ki. A lengyel mintákban mutatták ki a legtöbbféle PFAS-pesticidet egyetlen mintában (3). Az összes mintában kimutatott különböző PFAS-pesticidek tekintetében a spanyol és az olasz minták tartalmazták a legtöbb-féle PFAS-pesticidet (5).

49. ábra. A Magyarországra behozott termékek származási országai, amelyekben a legmagasabb PFAS-szennyezettséget mutatták ki 2021-ben.

No.	Ország	Db.	Átl. PFAS	Max.		
1.	Peru	10	0,40	2	2	30% (3)
2.	Marokkó	18	0,33	4	2	28% (5)
3.	Dél-Afrika	17	0,24	1	1	24% (4)
4.	Görögország	46	0,28	4	2	22% (10)
5.	Spanyolország	177	0,19	5	2	18% (32)
6.	Hollandia	18	0,17	3	1	17% (3)
7.	Lengyelország	43	0,21	5	3	16% (7)
8.	Olaszország	85	0,07	5	1	7% (6)
9.	Egyiptom	29	0,07	2	1	7% (2)
10.	Törökország	39	0,03	1	1	3% (1)
Össz.						15% (73)

Db.: A minták száma **Átl.:** Az egyes mintákban talált PFAS-vegyületek átlagos száma

PFAS: Ennyiféle PFAS-vegyületet találtak az összes mintában

Max.: Maximum ennyiféle PFAS-vegyületet találtak egy mintában